



Binnenkort zal actualisatie plaatsvinden op basis van de vervolgingsgegevens t/m 2009

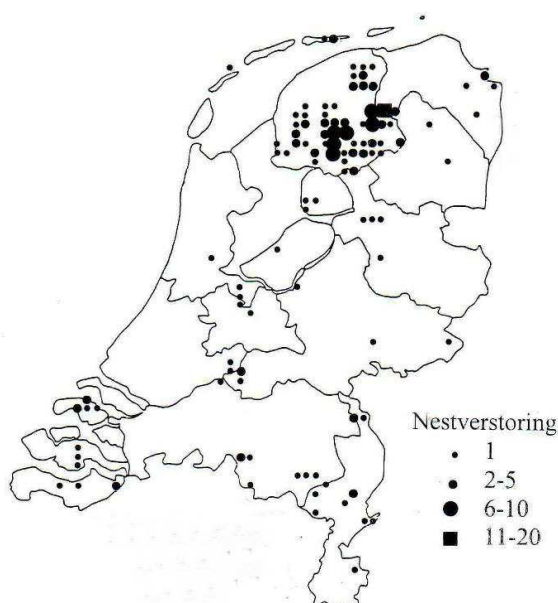
Roofvogelvervolging in Friesland

Wetgeving en onderzoek

Alle roofvogelsoorten vallen onder de term beschermde dieren en genieten strikte bescherming op grond van de Flora- en faunawet. In deze wet staat onder andere vermeld dat het verboden is om (van) beschermde dieren:

- te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- opzettelijk te verontrusten;
- nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ondanks deze streng beschermde status worden in Nederland jaarlijks vele gevallen geconstateerd van het opzettelijk doden van roofvogels en het opzettelijk verstoren van nesten. Jaarlijks worden in Nederland door vrijwilligers en medewerkers van de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) en SOVON Vogelonderzoek Nederland inventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen van roofvogelnesten. De broedparen worden tijdens de loop van het broedseizoen gevolgd en de eventuele jongen worden gemeten en geringd. Alle gegevens –gestandaardiseerd op basis van de Handleiding veldonderzoek Roofvogels (Bijlsma, 1997)- worden geregistreerd op nestkaarten die vervolgens door de WRN worden verwerkt. Daarnaast worden ook gegevens verzameld door opsporingsinstanties en natuurorganisaties. Op basis van deze gegevens kan onder andere een beeld worden verkregen van de verspreiding van de roofvogelvervolging in Nederland (Figuur 1).

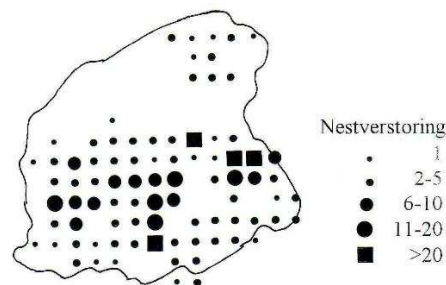


Figuur 1: Kwantitatieve verspreiding (per 5x5 km hok) van opzettelijke nestverstoringen in Nederland in 2006 (bron: WRN).

Vervolging tijdens het broedseizoen

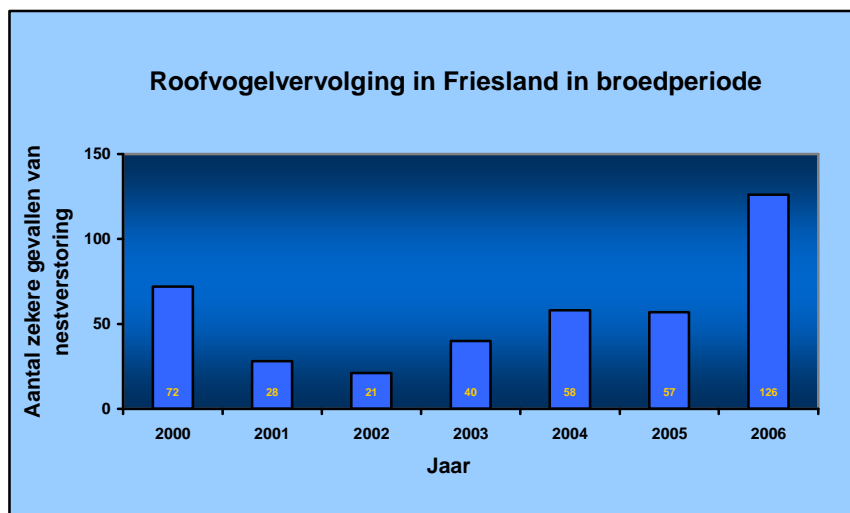
Uit figuur 1 blijkt dat de provincie Friesland boven aan staat als het gaat om het aantal geconstateerde gevallen van opzettelijke nestverstoringen in 2006. Hoewel in andere delen van Nederland niet overal even gebiedsdekkend wordt geïnventariseerd als in Friesland het geval is, is de onderzoeksinspanning per 5x5km hok vergelijkbaar. Alleen in Friesland worden verstoringdichtheden geconstateerd van 6-10 en zelfs van 11-20 opzettelijke nestverstoringen per 5x5 km hok. Dergelijke hoge dichtheden worden nergens anders in Nederland aangetroffen.

In Friesland wordt jaarlijks door 100 tot 175 vrijwilligers en medewerkers van de eerder genoemde organisaties ongeveer 55.000 hectare geïnventariseerd op het voorkomen van roofvogelnesten. De op deze wijze verzamelde gegevens over roofvogelvervolging vormen echter een onderschatting van de werkelijke situatie. De werkelijke omvang van de vervolging in Friesland is naar alle waarschijnlijkheid nog veel groter omdat bepaalde gebieden niet langer geïnventariseerd worden omdat gedurende een lange reeks jaren alle broedgevallen in deze gebieden door systematische vervolging mislukten. Bovendien zijn alle niet-zekere gevallen van nestverstoring door mensen buiten beschouwing gelaten in de gepresenteerde figuren. Ook is het voor onderzoekers soms moeilijk sporen van vervolging te constateren, zoals bij het doorschieten van nesten met behulp van een vuurbuks.



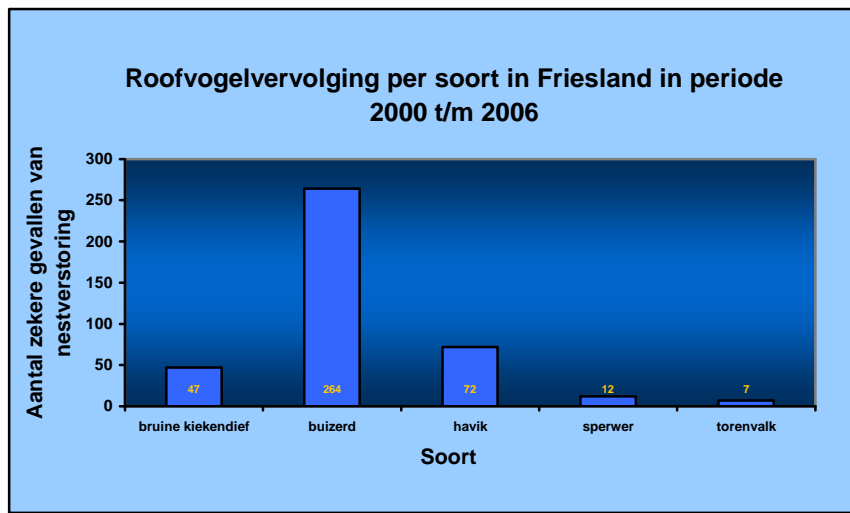
Figuur 2: Kwantitatieve verspreiding (per 5x5 km hok) van opzettelijke nestverstoringen in Friesland gesommeerd over de periode 2000-2006 (n=402, bron: WRN).

Uit figuur 2 blijkt dat kernen van de roofvogelvervolging in Friesland in de jaren 2000-2006 hoofdzakelijk gelegen zijn in oost-, zuidwest- en midden-Friesland. Het noordwestelijk deel van Friesland is blanco op de kaart omdat er door de bovenvermelde organisaties in dit gebied nauwelijks roofvogelinventarisaties worden uitgevoerd.



Figuur 3: Overzicht van de zekere gevallen van nestverstoring van roofvogels in Friesland over de jaren 2000 t/m 2006 (n=402, bron: WRN)

In 2006 is in Friesland een grote toename geconstateerd in het aantal zekere gevallen van nestverstoring door mensen. Het betrof 126 gevallen in 2006 tegen 57 in het jaar daarvoor (Figuur 3).



Figuur 4: Overzicht van de zekere gevallen van nestverstoring per roofvogelsoort in Friesland over de jaren 2000 t/m 2006 (n=402, bron: WRN)

Van alle in Friesland broedende roofvogelsoorten wordt de buizerd het vaakst geconfronteerd met nestverstoring (Figuur 4). In de periode van 2000-2006 zijn van de 2601 gecontroleerde buizerdnesten 264 verstoord, wat neerkomt op een percentage van 10.1%. Ook voor de havik en de bruine kiekendief liggen de verstoringspercentages boven de 10% (12,4 en 10,5%). Van sperwer en torenvalk wordt een aanzienlijk lager percentage van de nesten verstoord, respectievelijk 3,2 en 0,4%. Bij de overige soorten wespendif, grauwe- en blauwe kiekendief en boomvalk is in de jaren 2000 t/m 2006 geen vervolging vastgesteld. De grote verschillen in vervolgingspercentages zijn waarschijnlijk een gevolg van verschillen in de mate van 'schade' die de soorten veroorzaken in de ogen van de vervolgers. Ook de vindbaarheid en bereikbaarheid van de nesten en de dichtheden waarin de soorten voorkomen in Friesland, spelen waarschijnlijk een rol.

Bij het verstoren van nesten worden verschillende methoden gehanteerd. Het uithalen van de eieren wordt het vaakst geconstateerd (n=121). De overige 281 gevallen hebben onder andere betrekking op het vernielen van eieren, het doden van jongen door bijvoorbeeld verstikking of het afknippen van de kopjes, het doorschieten van nesten, het omzagen van nestbomen en het vergiften van oudervogels.

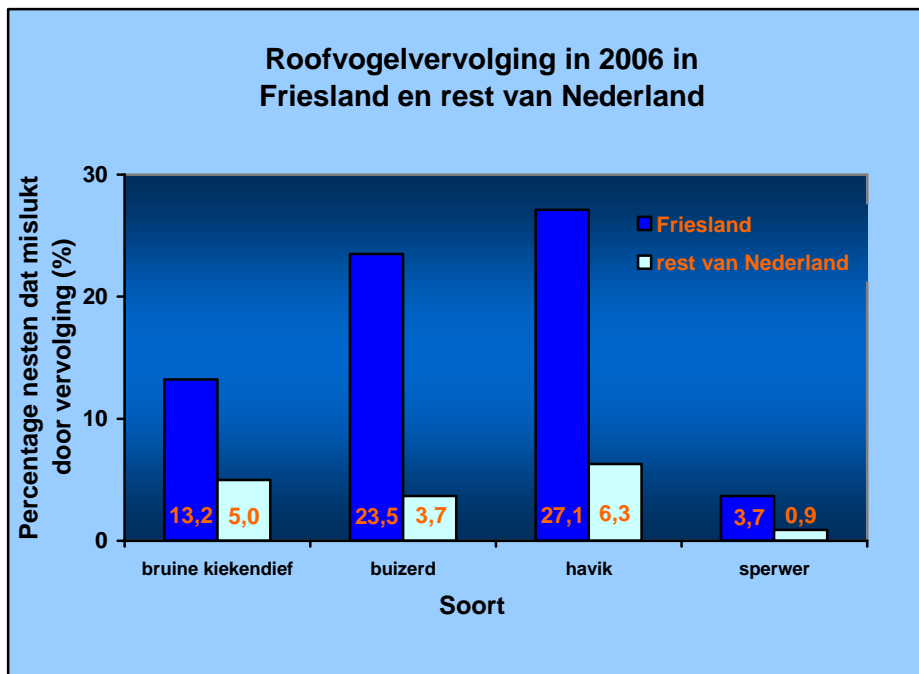


Vergiftigde buizerds



Nest doorschoten met hagel

Uit figuur 3 blijkt dat in 2006 de vervolging meer dan verdubbeld is ten opzichte van het jaar daarvoor. Uit de vergelijking van de roofvogelvervolging in 2006 tussen Friesland en de rest van Nederland (Figuur 5), blijkt dat vooral soorten als havik, buizerd en bruine kiekendief het zwaar te verduren hebben in Friesland.



Figuur 5: Vergelijking van de roofvogelvervolging in 2006 tussen Friesland en de rest van Nederland uitgedrukt in het percentage van alle onderzochte nesten dat door vervolging is mislukt (bron: WRN).

In 2006 mislukte in Friesland 27,1% van alle haviksnesten door toedoen van mensen. In de rest van Nederland was dit 6,3%. Van de buizerdnesten ging in Friesland 23,5% door vervolging verloren tegen 3,7% in de rest van Nederland. Voor de bruine kiekendief liggen deze percentages op respectievelijk 13,2% en 5,0% en voor de sperwer op 3,7% en 0,9%.



havik: 27,1% van de nesten in Friesland mislukt door vervolging in 2006



buizerd: 23,5% van de nesten in Friesland mislukt door vervolging in 2006

Uit de geconstateerde gevallen van vervolging blijkt dat de daders afkomstig zijn uit kringen van onder andere weidevogelbeschermers, jagers en agrariërs. In deze kringen heerst helaas bij sommige personen de opvatting dat “roofvogels alle weidevogels opeten”, “Roofvogels geen jachtwild overlaten” of “Roofvogels leiden tot inkomstenderving bij agrarisch natuurbeheer”. Er zijn

steeds meer aanwijzingen dat de ernstige vervolging in Friesland voor een belangrijk deel samenhangt met de bescherming van weidevogels in deze provincie.



bruine kiekendief: 13,2% van de nesten mislukt door vervolging in 2006



sperwer: 3,7% van de nesten mislukt door vervolging in 2006

Vervolging buiten het broedseizoen

Van de vervolging buiten het broedseizoen bestaan weinig gegevens omdat in deze periode de leefgebieden van roofvogels doorgaans minder worden bezocht. In meerdere gebieden die buiten het broedseizoen wel door roofvogelonderzoekers of opsporingsinstanties (provincie Friesland, Algemene Inspectie Dienst (AID) en Politie) zijn bezocht, blijkt afschot en vergiftiging via opzettelijk uitgelegd aas te zijn vastgesteld. In 2005/2006 werden in een periode van precies 12 maanden op diverse plaatsen in Friesland totaal 116 dode buizerds en 5 dode haviken aangetroffen. In veel gevallen werd ook vergiftigd aas gevonden. Dat buizerds vaker het slachtoffer worden van vergiftiging dan haviken komt doordat de eerstgenoemde een aaseter bij uitstek is. Bovendien is de buizerd talrijker.

Logboek Roofvogelvervolging

Op de website www.roofvogelsinbeeld.nl kunt u via Google Maps volgen waar in Friesland en wanneer roofvogels worden vervolgd. Per geval kunt u bovendien zien om welke roofvogelsoort en om welk type vervolging het gaat.

Wilt u zelf (vermoedelijke) gevallen van vervolging melden dan kan dat bij Simon Bijlsma van de Friese Milieu Federatie, telefoon: (058) 289 03 03 of e-mail: info@roofvogelsinbeeld.nl

Simon Bijlsma
Friese Milieu Federatie